

(המשך מעמוד 7)

מעל לתרבות המערב מרחפת סכנה של שואה. ומכיוון שכל תרבות רואה בחורבנה את "סוף העולם", נראו דבריו של שלזינגר כסבירים. אך איש מבין יורשיו המערביים של ירמיהו הנביא לא העזה על דעתו מניין תיפתח הרעה, ומה תהיה דמותה.

המלך נפח

ופה של תרבות מצטייר בספרי ההיסטוריה כשואה של דם ואש ותימרות-עשן. רומא נכבשה על-ידי הגותים הגרמניים. התורכים פרצו לקונסטנטינופוליס בסערת מלחמה. התרבות האצטקית במכסיקו נפלה לרגלי הכובשים הספרדיים.

מי שתשב בעבר על שקיעת המערב, ראה בעיני-רוחו את מלחמת-העולם השלישית. שואה שבה ייספו מאות מיליוני בני-אדם תוך שעות מעטות, כאשר פצצות גרעיניות נופלות מן השמיים ומחזירות את העולם לתקופת-האבן.

אך "סוף העולם" שתואר כנבואתו של שלזינגר היה מפוג אחר. לא לקרית-הרב, כי אם חנק איטי. לא אוכדן דם, כי אם חוסר-חמצן.

התרבות המערבית כולה תלויה בתקופה זו בשמירה-אדמה. הנפט הוא מקור החיים. הוא המסובב את הגלגלים הכבירים של הטכנולוגיה — היצירה המרכזית של רוח-המערב. אם ייסגרו הברזים של צינורות-הנפט, ייחנק המערב, פשוטו כמשמעו. בתי-החרושת יידומו, ועשרות מיליוני עובדים מזירעב ייפלטו משעריהם. בני ארצות הקור יישארו בלא הסקה, וירעדו מקור כמו שוכניה-המערות בימי האדם הקדמון. המכונות, סמל התרבות המערבית כולה, תעמוד כגרוטאה, לצד השרידים הנטושים של תרבויות עברו.

האיש המאיים על תרבות המערב אינו ג'ינג'ס חאן חדש, הבונה פיראמידות של גולגולות-מתים. אין הוא גם מדען מטורף, הלוחץ על הכפתור של טיל גרעיני. אין הוא כובש מכובד אחר. המגיע בצי של חלליות המשגרות קרני-מוות.

במקומם של כל אלה באה דמות, ששום סופר של מדע בדיוני לא העלה אותה בדימונו.

השייח' אחמד זקו אל-ימאני אינו רוכב על סוס או טאנק, אלא נוסע במכונית "קאדילק" שמרנית. הוא החיפך מגיבור כובש. הוא דיפלומט אריב, חייכן ופוקח. אולם הוא מייצג את המעצמה החדשה, המסוגלת עתה להמיט שואה על "העולם שהכרנו", העולם של המערב.

מעולם לא היתה קיימת מעצמה כובשת מוזהרת יותר. ערב הסעודית משתרעת על פני מידבר אדיר, שהוא כימעת ריק מאדם. אוכלוסייתה לא נפקדה מעולם. יש המעריי כים אותה בחמישה מיליון נפש. יש הסבורים כי גם זוהי הגזמה פרועה. השילטון בה נמצא בידי חבורה של נסיכים, צאצאיו של ראש-שבט שהשתלט על הארץ אחרי מלחמת-העולם הראשונה, ושהוליד מאות בנים באמצעות 300 נשים. כוחותיה המזוינים מהווים בדיחה, מרבית עובדיה הם זרים מייובאים. החוקים השולטים בה נקבעו לפני 1300 שנים. היא חולשת על קבוצה של נסיכויות עשירות, ריקות ודלילות-אוכלר סין כמות.

אולם מעצמה זו רוכצת על האוצר החשוב ביותר בעולם — הנפט. עד לפני מאה שנים היה זה אוצר הפר-ערך. ההתפתחות המופלאה של

קרב בין רומאים ובארבאים גרמניים. במאה השלישית

התרבות המערבית הפכה אותו לספיחיים. עתה הוא מאיים על עצם קיומה של תרבות זו.

הכיבוש הסעודי החל ב-6 באוקטובר 1973. בעיקבות סירובה של גולדה מאיר לסגת מתעלת-סואץ, והחלטתה להקים את העיר ימית, חצו גייסות מצריים את התעלה, ואילו הסורים הבקיעו את חזית-הגולן. היה נדמה שאין זו אלא מלחמה נוספת בין מדינות-זוטא. אך בפרספקטיבה ההיסטורית, היתה זאת ההתמודדות הראשונה בין המעצמה הערבית העולה והמעצמה המערבית השוקעת.

באותו יום לא נפלו רק מעוזי קו ברית המהולל. יחד עימם נפלו מעוזי העושר של המערב.

אמבאגר-הנפט הערבי היה לאין שיעור חשוב יותר מאשר המאורעות הדרמטיים בשדה-הקרב. עליית מחירי-הנפט גרמה להתחלתה של מהפכה כלכלית. שהיתה בתשל"ט עדיין בעיצומה. היא העבירה את הוניה-הענק של העולם המערבי לידי הערבים. אחרי שפירות עבודתם של עמים שלמים הופקעו במשך מאות בשנים על-ידי המעצמות המערביות, החלו הערבים מפקיעים את פירות עבודתם של עמי-המערב.

מחירי-הנפט עירערו את יסודות הכלכלה של העולם. הם גרמו לאינפלציה דוהרת. רמת-החיים של המוני העובדים באירופה ובאמריקה קפאה. העולם השלישי התרושש.

הפמד המקודש של עוצמת המערב במאה ה-19 — הדודר האמריקאי — כרע תחתיו, ניסה להתאושש, נפל שנית ושלישית. כשם

שמאמיני האיסלאם פונים לעבר מכה, החלו אינדיה-הכלדה בעולם פונים לעבר ריאד.

ונציה של המידבר

המעצמה החדשה חולשת כיום על אספקת-הנפט של המערב. היא יכולה לגרום להורבן עולמי על-ידי הפסקת-האספקה. היא יכולה לגרום למשבר עולמי על-ידי צימצום האספקה או עליית מחירה.

אך אין זה הנשק היחיד שבידיה. שליטתה המוחלטת בשוקי-הכספים העולמי, תודות למשאבים שכבר נשאבו ערידה מן המערב, מאפשרת לה לשבור את הדודר ולהרוס במחירי את הכלכלה של מדינות רבות.

אך כגודל כוחן של סעודיה וגרורותיה, כן רבות חולשותיהן. אין בכוחן לעמוד מול התקפה צבאית מערבית, אם אי-פעם תקום במערב ממשלה שתהיה מוכנה להסתכן בהרפתקה כזאת. העלולה להביא להתערבות סובייטית ולהמיט שואה על הכל.

שליטיה פחדים פחדים-מוות מפני מהפכה פנימית, שתיעור בשכנים חורשי-מזימות.

פגיעה בכלכלת המערב עלולה לפגוע גם בערך השקעותיה שלה ברחבי העולם. לכן משתדל השילטון הסעודי לפעול בדרכים מתוחכמות, תוך שימוש זהיר בעוצמתו הכלכלית. נגיעה עדינה בלבד בברזי-הנפט, הפעלת שיטות דיפלומטיות דיסקרטיות, דוברו אינו איש-כוח מצחצח-חרבות, הדופק על השולחן, אלא הדיפלומט עדין הקול ונעים-ההליכות, השייח' אל-ימאני.

סעודיה דומה, יותר מאשר לכל שאר מעצמות העבר, לעיר-האיים, ונציה. בימי זוהרה, במאה ה-15, היתה ונציה מעצמה כבירה. היא שלטה בים-התיכון, חלשה על המיסחר הבינלאומי. דברה היה חוק. היא עשתה זאת בכוח כסף. שפתה היתה שפת הדיפלומטיה והתככים. בכוח הכסף שכרה חילים וימאים, שלחמו את מלחמותיה. בכוח הכסף קנתה בעלות-ברית ושיחדה אויבים פוטנציאליים. היא מימנה את מסע הצלב הרביעי, שכבש את קושטא. ספינות-הקרב השכורות שלה עצרו את התורכים התוקפניים. מדינות זרות לחמו למען ענייניה. ויליאם שקספיר הפך את גיבורו הכושי, אותלו, למצביא שכיר של דוכסי ונציה.

ריאד, המוקפת מידבר כשם שוונציה מוקפת ים, פועלת בשיטות דומות. היא מאזנת את החצצים הפנימיים והחיצוניים, משחרת תנועות מהפכניות, פועלת מאחרי הקדעים.

התורכים ומסתערים על חומותיה של קושטא. 1453

כאשר ביקשה להשמיד אזהרה באווגי האמריקאים, הנחיתה בשקט, במיסדרונות הדוממים של הבנקים, מכת-מחץ על הדולר האמריקאי, שהסתחרר והתנדנד. כאשר ביקשה להמריץ את ארצות-הברית לנקוט פעולה למען הפלסטינים, הירהר שר-הנפט שלה בקול רם. באווגי עורר-שבועון אמריקאי, בעת טיסה במטוס-פאר פרטי, על הלבטים העלולים להביא את סעודיה לצימצום תפוקת-הנפט. דבריו העבירו חלחלה קרה בעצמות המשק האמריקאי.

ברחבי ארצות-הברית, ארץ שכל אורחות-חיה קשורות במכונית הפרטית, עמדו בעלי-מכוניות בטורים של מאות מטרים לפני תחנות-הבנזין. קבוצה של מתנינים-בתור התנפלה על אשה הרה והיכתה אותה באכזריות. מפני שנדחקה לתור לפניהם. נהג שחשד בחברו כי הוא מנסה להידחק לפניו, שלף אקדח ורצחו נפש.

האימה כודה נאחזה בהיסטריה. היא האשימה את הנשיא, את חברות-הנפט הגדולות. אך הכל חשו כי אישם, מרחוק, הרבה מעבר לאיפק הלאומי, שוגט כגורלם כוח מיסתורי חדש.

אדונים ומשרתים

אשר משתנה העולם, אין הבריות מסוגלות לתפוס זאת. האנשים דבקים בעולם שהכירוהו. אין הם מוכנים להשלים עם העובדה כי אכן הגיע "סוף העולם שהכרנו". ההפרעה נראית להם כתופעה חריגה, זמנית, והם בטוחים שאחרי שתחלוף יחזור הכל לקדמותו.

הערבים, שהתהלכו בלונדון כאדונים, נראו כחריגים מוזרים. בעיר סיפרו על אודות מושל-מחוז בריטי לשעבר בארץ ערבית, שהפך נהג-שכיר של שייח' ערבי. המיליונרים בעלי הכפיה, שהימרו על מאות אלפי דולרים בערב באולמיה-הקאזינו של לאס-וגאס, סיפקו חומר לקאריקטוריסטים נרגזים.

אך אין זו הפעם הראשונה בתודות העולם שאדונים ומשרתים